

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :		Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok ...	4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka ...	2 " — "	páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
Na štvrt roka ...	1 " 20 "	Majiteľ a vydavateľ :	ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>		JAN MOLNÁR.	nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Dr. Ján Csernoch, biskup čanádsky.

Horlivým a ku viere svojej vždy verným katolíkom prastarého biskupstva čanádského dal Boh milosťou kráľa a slovom viditeľnej hlavy cirkve apoštolského arcipastiera.

Dr. Ján Csernoch cez celý jeho život bol kňaz dľa Srdca Božiehu, Pánu vždy verný a dobrý a ponevác nad malým bol verný, nad mnohým ho ustanovil Pán. Pri veľkom a rozličného druhu zamestnaní svojom, bol on vždy verným pastierom svojho stáda. Ohlasovanie slova Božieho považoval nielen za svoju prísnu povinnosť, lež ju aj svedomite plnil a v kázňach usilovne vypracovaných povzbudzoval veriacich za príkladom sv. apoštola Pavla, aby učením rozličným a prespolným nedali sa zvádzať, bo Ježiš Kristus je včera i dnes a tiež i na veky. Takto účinkoval z poslania Ducha svätého nový arcipastier ku rozmnoženiu slávy Božej a ku duševnému blahu svereného si ľudu, ako kňaz opravdu dľa srdca Božieho.

Prozreteľnosťou božskou zriedkavými vlohami duševnými nadaný dr. Ján Csernoch už v mladistvom veku obrátil na seba pozornosť v každom ohľade prísneho zmýšľania preblahej pamiatky knieža-primasa, arcibiskupa ostrihomského. Pri boku tohoto veľkého arcipastiera vy-

nikal nielen bystrým umom a jeho hlbokou vedomosťou, lež i verným a v každom ohľade bezúhonným rázom svojim, ktorými vlastnosťami zadovážil si nielen uspokojenia svojho arcipastiera, jehož požiadavkám zriedka kto vedel úplne zodpovedať, lež i nezkalnej úcty duchovenstva celého arcibiskupstva. Duchovenstvo rozsiahleho arcibiskupstva ho milovalo a vážilo si ho nadošetko, bo bol spravodlivý ako kňaz opravde podľa Srdca Božieho.

Dr. Ján Csernoch biskup čanádsky.

Krom vznešeného účinkovania svojho na poli duchovnom a správy cirkevnej vynikal a vzbudil všestrannú pozornosť i v zápasoch za práva i pravdy cirkve katolíckej aj na poli verejno politickom. Cez 7 rokov je krajinským poslancom svojho rodiska, volebného okresu skalického. Ako v každom ohľade prísne bral povinnosti svojho stavu, taktiež aj povinnosťam s parlamentom spojeným zodpovedal vždy svedomite. O tom svedčia jeho reči hlbokej vedomosti a dokonalej zralosti rozličných politických otázok, ktoré na krajinskom sneme pri všeobecnej pozornosti povedal. Základom jeho politiky je kresťanská spravodlivosť, ako aj neustupné a zmužilé zastávanie práv cirkve a náboženstva katolíckeho. Volebnému okresu svojmu je on nielen krajinským poslancom, lež v pravom smysle slova aj otcem. Na podiv je ozaj, čo on za svojho okresu ľud — ku ktorému bol vždy spravodlivý, za ktorý sa nikdy

nehaňbil — vykonal, za chudobných tak, ako za bohatých, za ľudákov tak, ako za neludákov. Ustáva sa a donáša obeť za všetkých, i nenie tam človeka, ktorému by nebol pomohol, keď sa ku nemu o pomoc a poradu obrátil, milosrdenstvu a obetovavosti jeho len neodolateľná nemožnosť robí prekážku.

Slušno jest preto. aby ľud kresťanský náležite poznal tohoto apoštolského vyvoleného Pána, tohoto ochrancu práv cirkve a viery katolíckej, tohoto opravdového priateľa pospolitého ľudu i preto podávame krátky životopis jeho v nasledovnom:

Dr. Ján Csernoch narodil sa dňa 18. júna roku 1852. v Skalici v stolici nitrianskej. Po odbavení škôl gymnaziálnych poslaný bol na bohoslovie do viedeňského ústavu Pazmaneumu. Za kňaza vysvätený bol dňa 18. novembra roku 1874. po čom ako kaplán účinkoval v Radošovciach, v Budíne a napokon v námestí sv. Terezie v Budapešti. V tomto čase zložil doktorát bohoslovie vo viedeňskom Augustineume. Roku 1880. vymenovaný bol za profesora bohoslovie na seminárii ostrihomskom. Po krátkom tu účinkovaní ešte roku 1880. vymenovaný bol za obradníka, roku 1882. stal sa tajomníkom hlavnej svätej stolice ostrihomskej, roku 1887. vymenovaný bol za kráľovského dvorného kaplána, pozdejšie za pápežského komorníka, roku 1888. vymenovaný bol za kánonika ostrihomskeho, roku 1890. vymenovaný bol za opáta schavnikského. Roku 1905. stal sa archidiakonom hlavného chrámu sídelného.

Písal veľa vedeckých článkov do rozličných časopisov a viacej vedeckých diel, medzi ktorými vzbudilo zvláštnu pozornosť dielo: «O ciele reholného života» a druhé dielo o «Pálení mrtvol». Ako horlivý člen kresťanskej ľudovej strany od počiatku jej založenia, odhodlane a zmužile bojoval za jej zásady. S programom jej vystúpil a vyvolený je už trikrát za poslanca krajinského.

Povýšenie muža tak zriedkavých čností občianskych a kresťanských na hodnosť biskupskú, je veľká výhoda pre cirkev katolícku, čomu zo srdca tešíť sa má každý veriaci katolík, bo dr. Ján Csernoch ako posiaľ, tak i napozatým vo vznešenej hodnosti ešte viac bojoval a pracovať bude ku sláve Božej a za blaho ľudu!

Osvedčenia protektorátu Jednoty katolíckeho ľudu.

Ku slávnostiam shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu poslali najvyšší hodnostári cirkevni a svetskí magnáti, ako protektori, svoje pripisy. Uverejňujeme ich tým cieľom, aby sa z nich obecnosť na vlastné oči presvedčilo, že i najvyššie kruhy našej vlasti oduševňujú sa za túto najnovšiu ustanovizeň, ktorá založená je ku blahu pospolitého ľudu katolíckeho. Na prvom mieste podávame pripis prvého hodnostára cirkevného v Uhorsku kardinála knieža primasa a arcibiskupa ostrihomskeho:

Vaša excellencia pán Predseda!

V tej nádeji, že s veľkým oduševnením započatý pohyb Jednoty katolíckeho ľudu, zodpovedne základným štatútom a vytýčeným cieľom svojim, veľké záujmy katolicizmu podporovať bude v najširších vrstvách katolíckeho obecnosť našej vlasti, ochotne prijímam ponúknutý mi protektorát.

V Budapešti, dňa 23. januára 1908.

Klaudius Vaszary v. r., kard. knieža-primas.

*

Vaša excellencia Pán skutočný, vnútorný, tajný Radea!

Dávna túžba moja uskutočnila sa, že pod ochrannými krídlami krajinskej Jednoty katolíckej vo vlasti našej zakorenená Jednota katolíckeho ľudu natolko už spevnela, že neodvislú organizáciu utvoriť mohla.

K našemu potešeniu množiace sa katolícke miestne spolky účinkovanie svoje len na užšie obory obmedzujú, tvoria osobitné a samostatné odbory, ktoré pri rozličných snahách svojich pracujú na obnovení všetkého, zvieste ale údiv svojich v mene Krista Pána.

A dobre je tomu tak, bo sila katolicizmu záleží vo veľkom vplyve na jednotlivých a v jejich sošlachtení.

Lež práve tento katolicizmus, následkom jeho všetko a všetkých prenikajúcej veľkej sily, objaviť sa musí i v tak všeobecnej ustanovizni našej organizácie katolíckej, ktorá v jednom katolíckom tábore spájať ma všetkých veriacich celej krajiny, ktorí bojujú za uplatnenie katolíckeho ducha i krom rámea spolkov.

Vznešený príklad Jednoty katolíckeho ľudu v Nemecku, o ktorej svätý otec pápež Pius X. najpochvalnejšie sa vyslovil, pred očima držiace a dľa neho pracujúce, môžeme sa úfať, že i uhorská Jednota katolíckeho ľudu dosiahne podobne spasonosných úspechov.

V tejto nádeji srdečne vítam utvorenie Jednoty katolíckeho ľudu, ponúknutý mi protektorát s najväčšou ochotou prijímam a v modlitbách mojich vrúne prosím všemohúceho Boha, aby Jednotu katolíckeho ľudu požehnať ráčil a spojac všetkých v láske Pána Ježiša,

učinil ich hodných, aby stali sa spoštolskí rozširovatelia jedine spasonosných nauk katolíckych, taktiež aby spoluúčinkovaním Jednoty katolíckeho ľudu učinil možným, aby v tomto kráľovstve Marianskom vo všetkých pomeroch spoločenských a politických na všetky časy zabezpečené bolo uplatnenie ducha katolíckeho.

Na vedomie dávam spolu Vašej excellencii, že som Jednotu katolíckeho ľudu zorganizoval na území mojej diecese a dovolil, aby kostoly s ročným príspevkom 1 koruny vstúpili medzi riadnych členov Jednoty a vyzval i všetky spolky katolícke, aby hmotne a mravne podporovali v prevážnych úlohách Jednotu katolíckeho ľudu. Kalocsa, 17. januára 1908.

Vašej excellencie ponížený sluha

Július Városov, arcibiskup kaločský.

*

Vaša excellencia Pán Predseda!

Vašou excellenciou ponúknutý mi protektorát Jednoty katolíckeho ľudu, spoločne s osvieteným sborom biskupským, ochotne prijímam, bo som sa s touto myšlienkou vždy čule zaoberal.

Keď túto novú ustanovizeň, ku ktorej chovám sa s úplnou dôverou, s úprimnou radosťou vitam, účinkovaniu jej prajem hojného požehnanie božského.

V Nitre, 14. januára 1908.

S úprimným výrazom zvláštnej úcty.

Imrich Bende, biskup nitriansky,

*

Vaša excellencia Pán skutočný, vnútorný tajný radca a Predseda!

S radosťou som prijal 11. b. m. na mňa upravené riadky, ktorými ste ráčil predniesť žiadosť Jednoty katolíckeho ľudu.

V celej hodnote schvalujúc a za dobré držiac ciele spoločenskej Jednoty, ktorá previesť má spojenie a sdruženie všetkých katolíkov, aby v katolicizme Uhorska jestvujúce mravné sily sjednotením k životu popúdila a uplatnila, ponúknutý mi protektorát tejto Jednoty katolíckeho ľudu s radosťou prijímam a ku cieľom jej spolu 200 korún pripojujem s tou dôvernou prosbou, aby ste ich na patričnom mieste odovzdať ráčil.

V Ungváre, 15. januára 1908.

S úprimným výrazom zvláštnej úcty.

Vašej excellencie ponížený sluha

Július Firczák, biskup munkáčsky.

*

Vaša excellencia Pán skutočný vnútorný tajný radca a Predseda!

Krajinská Jednota katolíckeho ľudu je potrebná, až veľmi potrebná a keď ona jedúce zrastie v mohutné čaty, čo — patriac na objavujúce sa zriedkavé predznaky, na všestranne znáhajúce sa oduševnenie a na doterajšie úspechy neunavene a oduševnene v nej pra-

cujúcich podistým nastane — zdesí nepriateľov; toto zdesenie ale požehnanie bude pre našu vlasť a zaiste aj pre samých zdesených.

Sluší sa, aby tak z hora ako z dola každý vyplnil svoju povinnosť a preto ponúknutý mi protektorát spoločne so sborom biskupským ochotne a s radosťou prijímam.

Keď o tomto excellenciu Vašu upovedomujem, trvám s úprimným výrazom zvláštnej úcty.

Gyulaféhérvár, 20. januára 1908.

Majláth, biskup sedmohradský.

*

Vaša excellencia Pán Predseda!

S najväčšou radosťou a vďačne prijímam protektorát Jednoty katolíckeho ľudu, čo s týmto na vedomie dávam Vašej excellencii, akožto Predsedovi Jednoty.

Schvalujem vo všetkom ciele a snaby Jednoty katolíckeho ľudu. Kým z jednej strany prajem, aby spasonosnú prácu Jednoty čím väčšími úspechmi korunoval dobrotivý Pán Boh, za tým z mojej stránky budem na tom, aby som Jednotu katolíckeho ľudu v dosiahnutí jej cieľov dľa mojich síl hmotne a mravne vždy podporoval.

Ráče prosím prijať úprimný výraz mojej úcty.

Győr, 15. januára 1908.

Gróf Széchényi, biskup rábsky.

*

Vaša excellencia Pán skutočný, vnútorný tajný radca a Predseda!

Veľmi som povďačný za láskavé vyzvanie Vašej excellencie, aby som prijať protektorát Jednoty katolíckeho ľudu. Keď tomuto mňa veľmi ctiacemu esloveňiu dľa mojej povinnosti ochotne zadosť činím, i v mene mňa, ho biskupstva vrele ďakujem vodcovstvu Jednoty za všetko doteraz vynaložené ustávanie k uskutočneniu kroz Vašu excellenciu pred rokami vzbudenej myšlienky. Ďalší vývin a spasonosné dejstvosťovanie v širších rozmeroch založenej Jednoty katolíckeho ľudu žiadam si čo najvrúcejšie, zo srdca prajem jej hojného požehnanie božského a k tomuto cieľu sľubujem i na budúcnosť tak z mojej stránky, ako i zo stránky duchovenstva môjho biskupstva čo najvďajšie spoluúčinkovanie. Na duchovenstvo môjho biskupstva odvolávať sa môžem tým viacej, bo ono od počiatku na prvom mieste stálo dotyčno rozširovania myšlienky Jednoty katolíckeho ľudu.

Nech excellencia Vaša prijať ráči s týmto úprimným výrazom mojej zvláštnej úcty, s ktorou trvám.

V Košiciach, 13. januára 1908.

Vašej excellencie ponížený sluha

Dr. August Fischer-Colbric, biskup košický.

*

Vaša excellencia Pán skutočný vnútorný tajný radca a Predseda!

S hlbokou povďačnosťou prijať som Vašej excellencie list od 18. januára v záležitosti Jednoty katolí-

keho ľudu na mňa upravený a za šťastlivého sa držím na vedomie dať excellencii Vašej, že hlboko dojatý vznesenosťou tých šľachetných cieľov, jejichž uskutočnenie a prevedenie na seba vzala Jednota katolíckeho ľudu, s radosťou prijmem jej protektorát a keď ako podporujúci člen jej v prílohe 100 korún posielam, prosím P. Boha o podporu a spolu i biskupské požehnanie udeľujem na čím úspešnejšie účinkovanie Jednoty katolíckeho ľudu. S úprimným výrazom zvláštnej úcty.

Szombathely, 22. januára 1908.

Vašej excellencie ponížený sluha

Vilhelm István, biskup.

*

Vaša excellencia Pán Predseda!

S radosťou a poďakovaním prijal som prípis Vašej excellencie od 11. januára, ktorým ste ma o neodvislom sriadení, pod horlivým a múdrom vodcovstvom Vašej excellencie stojacej Jednoty katolíckeho ľudu upovedomiť ráčil.

Hlboko presvedčený o mimoriadnej dôležitosti tejto spoločenskej Jednoty ohľadom vývinu mravných síl v katolicizme Uhorska väziacich, s najkrajšími nádejami hľadím v ústrety tým mohutným úspechom, aké dosiahnuť sa majú touto akciou.

Práve preto ochotne prijímam ponúknutý mi protektorát a na účinkovanie Jednoty prosím Boha o požehnanie.

Keď spolu s týmto na ciele Jednoty venujem jeden tisíc korún, trvám s úplným výrazom zvláštnej úcty.

Pécs, 15. januára 1908.

Gróf Július Zichy, biskup pätikostolský.

*

Vaša excellencia Pán Predseda!

Nad sriadeným nepriateľom zvíťaziť možno len s dobre sriadenou armádou.

Nepriatelia kresťanských zásad, zvláštne uplatnenia katolíckych právd v spoločenskom a verejnom živote, už dávnejšie napádajú nás z tábora sriadeného, a dosiahli i viacej úspechov, ktoré vyzierajú ako naša porážka.

Svrchovaný čas je skutočne, aby v prevažnej väčšine katolíckeho ľudu nachodiace sa mravné sily upotrebili sme k obrane najväčších pokladov našich.

S radosťou vitam preto Jednotu katolíckeho ľudu, ktorá povolaná je k vyplneniu výš spomenutej úlohy a odpovedajúc na list excellencie Vašej, ochotne sa osvedčujem, že sa ku táboru Jednoty s oduševnením pripojujem a ponúknutý mi jej protektorát vďačne prijímam.

Daj Bože, aby sa pošťastilo vytýčený cieľ úplne dosiahnuť a k obrane našej viery spojiť všetkých katolíkov Uhorska.

S úplným výrazom zvláštnej úcty

Vašej excellencie ponížený sluha

Tibor Boromissza, biskup satmársky.

Ešte viacej cirkevných hodnostárov pripojilo sa s oduševnenými osvedčeniami ku Jednote katolíckeho ľudu zarovnak ako i mnohí magnáti katolícki, z ktorých ale pre nedostatok miesta možno nám ako popredných uviesť len nasledujúcich;

Vaša excellencia Pán Predseda!

Na vyzvanie, aby som prijal protektorát Jednoty katolíckeho ľudu za milú povinnosť si pokladám ponúknutý mi protektorát s najväčšou ochotou prijať a na shromaždení dňa 26. januára, ak len možno, osobne sa súčasťniť.

Budapešť, 19. januára 1908.

So zvláštnou úctou.

Gróf Ferdinand Zichy.

*

Vaša excellencia!

Na láskavé upovedomenie, že pri sriadení Jednoty katolíckeho ľudu i ja mám byť vyznačený protektorátom, prosím za toto vyznačenie moje vďaky vysloviť riaditeľstvu.

Ja s veľkou nádejou hľadím v ústrety účinkovaniu tejto jednoty a prajem zo srdca, aby spojenie ľudu v jednom tábore, katolíckemu obecenstvu zabezpečilo blahonosných úspechov.

Do priazne Jednoty katolíckeho ľudu a do priateľstva Vašej excellencie odporúča sa

Gróf Aladár Zichy.

*

Z týchto osvedčení presvedčiť sa môže každý, že najvyšší hodnostári cirkevní a svetskí s veľkým oduševnením pripojili sa ku Jednote katolíckeho ľudu. Nech to za príklad slúži samému ľudu, ako sa má za túto novú ustanovizeň katolícku oduševňovať. Nech teda po všetkých stranách krajiny, vo všetkých mestách a dedinách organizuje sa bezodkladne Jednota katolíckeho ľudu.

Rodičia, nezabíjajte deti vaše!

(Dokončenie.)

Heim, chýrny lekár v Berlíne vypráva nasledovnú udalosť zo svojej zkušnosti. Volali ho do jedného panského domu, ku nemluvnému dieťaťu. Nie matka, lež najatá dojka ho kojila, ktorú dobre chovali a pivom napájali, že aby mala hodne mlieka. Dieťa krčce nafahovaly. Lekár ho poprezeral a potom povedal: «To dieťa je opilé!» Rodičia sa zdesili nad touto výpove-

ďou a potajomne mysleli, že snáď lekár je opilý a nie jejich dieťa, ktoré žiadneho opojného nápoja ešte neokúsilo. Lekár ale nepopustil a ďalej tvrdil, že dieťa je opilé. Konečne vysvitlo, že sa dojka opila a v opilstve kojila dieťa a od jej takto zkaženého mlieka dostalo nemluvniatko kŕče a opilo sa. Lebo lieh, to jest kvit, čo nachádza sa v každom opojnom nápoji, má tú vlastnosť, že sa v žalúdku človeka nepremení jako pokrm, alebo iný neopojný nápoj, lež nepremený pospiecha do každej žilky a krvovej nádoby tela ľudského a ju pokazí. Podobne on prejde nepremený aj do mlieka matky, a ktorá matka pije opojný nápoj dokiaľ dieťa pod srdcom nosí, alebo pri prsiach kojí: takýmto opojným mliekom napája plod života svojeho a opíja ho. A čo, keď otec pije — zvlášte pálené, v ktorom nápoji je toho otravného liehu, to jest kvitu, aj päť-šesť razy toľko, jako vo víne alebo v pive? Ponevác tento lieh, kvit celkom presiakne všetky krvové nádoby celého tela otcovho, nasledovne aj dieťa, čo od tohoto otca má počiatočnosť, takúto zkaženú, kvitom presiaknutú krv zdedí od neho. Nenie div, že najviac pre pijatiku rodičov, ročíte asi 12.700 mrtvých dieťok príde na svet vo vlasti našej a z tých, čo živé sa narodila, do piateho roku umre asi 206.600. Toľkoto maľučkých, niže piatich rokov, detí ročíte umre v Uhorsku. A vo Francúzsku, kde pijatika ešte viacej zúri, tam už od rokov umenšuje sa počet obyvateľstva. Takýmto spôsobom vyhynuli v Amerike celé kmeny Indiánov a v Afrike hynú tiež celé kmeny Černocho. Europejčania ich obznámili s páleným, ktorému oni navykli a sa s ním trávili. Lebo kvit má ešte aj tú vlastnosť, že každé pokolenie je slabšie od neho, a v ktorej rodine cez viacej pokolení sa pálené uhniedzilo, tá rodina vo štvrtom alebo piatom pokolení celkom vymre. Tak sa splní, čo Boh už v starom zákone predpovedal: «Pomstíš sa pre zlosť otcov na synoch a vnukoch až po tretie a štvrté pokolenie». A čo máme mysleť o rodičoch, ktorí ozaj takto v hriechu a zkaženosti počaté a zplodené deti ešte sami priučajú ku pitiu páleného? Jaký títo počet pred P. Bohom zkladať budú?

Rodičia, nezabíjajte s páleným deti a vnukov vašich!

Krásny príklad som čítal o istej ruskej ma-

tke. Mala cna muža opilca. V strachu, aby syna nezkažila, takto mluvila ku tomuto:

«Synu milý, varuj sa vudky (pálenky), bo aj z teba taký opilec zostane, jako bol otec». Slová tieto pohly srdcom jeho a odhodlane zvolal: «Matko drahá! Neboj sa. Jakživ ani kvapky páleného nevezmem do úst». Odobrali ho za vojaka, musel ísť do vojny, kde ho nepriateľská guľka ťažko poranila. Kým ho lekár našiel, už bol skoro z krvy ztečený. Lekár mu chcel koňaku, tuhého kvitu vliať do úst, aby ho prebral. Poranený ale nedovolil. «Radšej nech umrem, ale kvit piť nebudem». To byly jeho slová. No a predsa neumrel, lež ozdravel.

Takto usiluj sa každý rodič chrániť seba aj dieťky od jedu a najväčšieho nepriateľa rodín kresťanských — od páleného!

Bystričan.

Pán Szmizsár a jeho farníci lúčanskí.

Pán Szmizsár, farár lúčanský, ako milovník a priateľ pokoja, jednou maličkou brošúrkou vyzval svojich farníkov, aby na pamiatku slov anjelských: «Sláva Bohu na výsosti a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle» nerobili už naďalej prekážky k prevedeniu pokoja.

Vidno, že je opravdový sluha Boží, starajúci sa o spasenie svojich farníkov, ktorých mu Boh skrze biskupa sveril. Dozista tí jeho veriaci by poslúchli jeho, ako svojho vlastného farára, keď by sa iní — z tej Hodžovej a Skyčákovej strany — ta na Lúčky nepchali a nos nevtreli. Lúčania sú slabí, nevládu sa ztriasť tých protivníkov viery katolíckej. Vždy sú im na krku, vždy im chodia za päťami. A to je veru mrzko. Niet špatnejšieho a bezočivejšieho, ako keď sa dakto pchá ta, kde mu všetko do očí hovorí: Ty si tu nepotrebný!

Takýto bezočiví sú mnohí ružomerskí slovenskí luteráni, tí sa až priveľmi miešajú do lúčanských katolíkov. Majú svoj ovčinec tam v Ružomberku, mali by sa už dľa povinnosti len o ten obozrieť.

Čudný to gazda, ktorý len v cudzom majetku by chcel gazdovať a nie na svojom. A kto videl už takého kováča, ktorý by koval a kováčoval, klepal u krajčírka pri šijacej mašine s

ihlou? No, kto videl dakedy šustra majstrovať u stolára vo varštatí s hoblikom a pilkou? No, takým majstrom sú podobní tí, ktorí až primoc zadierajú sa do Lúčanov.

Kým sa Lúčania neztrasú tých, kým ich zo svojho krku nezhodia — na Lúčkach sa pokoj ľahko neudomácní. *Pozorovateľ.*

Čudná to daň — porcia!

Nerozpisujem sa tu o tej dani, čo sa platí od majetku, remesla. Čo je spravodlivé — Nech sa jedná dľa spravodlivosti. Veď už i sám Kristus, Kráľ neba i zeme, povedal: «Dajte Bohu, čo Božieho je, a dajte cisárovi, čo cisárovo je». To teda, že sa platí pozemková, majetková, remeselnícka daň, nikomu nepadne do očí. Ale keď už zato má platiť daň ten chudobný, otrhaný, že susedovi nohavice, kmetrovi ale kabát ušil (to je všetko, čo v roku ušije), že za rok dva košíky upletie, troje hrabieli a štyri kosiská ostrúha a potom si odpredá, možno i na jarmoku. Za to už hneď vtiahnuť ho do porciovej knižky a vysoliť mu pár korún dane — to je už vari trocha primného.

Bol som totiž na hody v Orave. I tam som sa veru toto dozvedel. Žalovali sa mi mnohí, a myslím i ja, že jejich žaloba má pravý základ, ale vpísanie alebo odberanie takejto bezzákladnej dane je nespravodlivé.

A tí patriční — novou daňou navštívení — mlčia. Hlas svoj nepozdvihnú — lebo nemajú pred kým. Málo je takých, čo by dnes bol opravdovým priateľom ľudu. Len ľudová strana je tá, ktorá sa ozve a zastane takýchto.

Nech žije ľudová strana! *Cestovateľ.*

Do Spiša, Oravy a Liptova.

Zase máme voľby. Nie síce na ablegátov, ale obnovujeme školské stolice.

Teda voliť údov — ale obozretne.

Len takých si voľte, čo sa o školy naše interessujú. Takých, čo dačo ešte i na tú vieru katolícku dajú. Takých, čo sú v náboženských veciach vyprobovaní, áno, čo to už i dokázali.

Po dnes na mnohých miestach boli a sú

takí údovia školských stolíc, čo sa o školu, o budovisko školské, o bývanie učiteľa, o jeho plat, o riadne chodenie dietok do školy, o kurivo, o mazanie a bielenie, o rajbanie školy, o dvere a obloky školské, o pec a foršty, o lavice a mnohé iné veci ani len neobzrú. Nuž takých by ste si mali znovu vyvoliť? Nie! Nevoľte ani jedného takého. Veď škola je nie maštal, ani chliev, ale škola je — aspoň tak má byť — malým kostolíkom. A preto hockoho si nevyvolme do školskej stolice.

Prešli 3 roky. A čo vykonali tí údovia školských stolíc? Asi toto: Tri razy sa zišli, aby určili čas pre exámenty; dva razy, aby na učiteľa pokričali a jeden raz, aby si nového učiteľa vyvolili. To je všetko, čo cez tri roky pracovali, viac ani mak. Nájdu sa, čo mnoho vykonali, ale tých je toľko, koľko u nás cez zimu lastovičiek.

Voľte si teda ľudí pracovitých, ktorí budú nosiť na srdci školské veci; schopných k tomu; čo sa dačomu rozumejú a čo učiteľa nedržia za jednoduchého paholka, áno za človeka najostatnejšieho v obci.

A tak v mene Božom k voľbe!

Bože pomáhaj! *Rímsko-katolícky učiteľ.*

POLITICKÉ CHÝRY.

Porady kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Kresťanská ľudová strana snemová držala poradu dňa 31. januára o 7. hodine večer vo vlastnom kruhu. Predseda: podpredseda snemovne a kresťanskej ľudovej strany Štefan Rakovszky. Porada zaoberala sa s vnútornými záležitosťami strany a za vonkajších členov boli prijatí: Karol Seyler, dekan-farár (Bajcs); dr. Anton Bulla, kráľ. sudca (Békés-Csaba); Jozef Meisel, radca svätej stolice a farár segesvársky.

Druhú poradu držala kresťanská ľudová strana snemová dňa 3. februára o pol 7. hodine večer. Predseda najprv pápežský praelát Ján Molnár, pozdejšie gróf Aladár Zichy, pred-

seda strany a minister okolo osobnosti kráľa. Prítomní boli: Štefan Rakovszky, Edmund Beniczky, Béla Csitáry, Franc Buzáth, Július Jánoky-Madocsányi, Karol Wildfeuer, Alexander Giesswein, Dezider Ajtics-Horváth, Georg Szmrecsányi, Karol Hencz, Alexander Ernszt, Ladislav Mednyánszky, Emil Gyuriss, Mikuláš Zboray, Jozef Farkas, Franc Darányi, Alexander Simonyi-Semadam.

Po zahájení porady predniesol Franc Buzáth, že v novinách uverejnená bola taka zpráva, ako keby on osvedčením v záležitosti platov vojanských dôstojníkov v delegácii zaviazal bol ľudovú stranu dotýčno stanoviska, aké zaujať má v tomto ohľade v budúcnosti, za potrebné drží vysloviť sa. že čo v podvýbore vojanských záležitostí v delegácii povedal, keď prijal návrh Sághy-ho, tým len zvýšenie platov vojanských dôstojníkov uznal, nepovedal to ale v mene ľudovej strany, ba ani len svoje vlastné stanovisko nezaviazal, lež to od toho činí závislým, kedy a ako tento návrh snemu predostrený bude. Toto osvedčenie Franca Buzátha vzala porada v známosť.

Zatým zaoberala sa porada s vnútornými záležitosťami a za druhého predsedu jednodlase vyvolený bol pápežský praelát Ján Molnár. Zvláštnej radosti dala konečne porada v zápisnici výrazu nad tým, že jeho veličenstvo kráľ vynikajúceho člena kresťanskej ľudovej strany Jána Csernocha vymenoval za biskupa čanádskeho. Z tejto príležitosti telegrafične pozdravili nového biskupa.

Po ôsmej hodine zakončila sa porada.

Prísaha čanádskeho biskupa.

Dr. Ján Csernoch, vymenovaný biskup čanádsky v pondelok dňa 3. februára pred všeobecným výsluchom do rúk jeho veličenstva kráľa složil prisahu. Pri složení prisahy prítomní boli sudca kúrie Béla Orczy, ako zástavnik a minister kultu a osvety grof Albert Apponyi. Osnovu prisahy čítal sekretár v ministerstve okolo osobnosti kráľa Gejza Vértessy. Po zložení prisahy jeho veličenstvo kráľ nového biskupa čanádskeho prijal v súkromnom výsluchu.

Zkazonosné zámery.

Neideme ináč pomenovať to počínanie, aké prevádza «Katolícky kňaz», ako sa podpísal pod článok, ktorý uverejnili «Ľudové Noviny» vo 4. čísle od 24. januára bežiacieho roku. Tento článok má titul: «Prečo

nesmejú «Ľud. Nov.» popustiť? Do pozornosti vysokému sboru biskupskému Uhorska». Podpísaný v tom článku «Katolícky kňaz» za neplatné vyhlasuje nariadenie biskupského sboru dotýčno «Ľudových Novín». Táto čiastka osnovy toho článku sa nás netýka, i ponecháme to celkom vysokému sboru biskupskému, aby už či s tým «Katolíckym kňazom», ktorý biskupské nariadenia za neplatné vyhlasuje, či s «Ľudovými Novinami» poriadok urobil, ako za spravodlivé drží.

Píše ale ten «Katolícky kňaz» v 6. punkte jeho článku doslovne ešte aj toto: **«Za neplatný držím zákaz biskupský ešte aj preto, lebo ho nevyniesli biskupi dobrovoľne. ale ho vyniesli nepriatelia cirkve, a síce maďarský nippott, spojený so židami a freimaurermi».** Toto už vzdor veľkej trpezlivosti našej bez odpovede nechať nemôžeme a nesmieme. Veľká zaslepenosť ducha, ba celková pomätenosť rozumu patrí k tomu, aby dakto — a ktomu ešte «Katolícky kňaz» — kresťanskú ľudovú stranu vyhlasoval za nepriateľa cirkve a že ona v spojení stojí so židami a freimaurermi. Až chcete vedieť, kto stojí vo spojení so židami a freimaurermi, aj to vám povieme. Či ste zabudol «Katolícky kňaz», ako v Bytči počas volieb národnári so složenými rukami prosili židovských voličov, aby hlasovali na národnárskeho kandidáta? Aj to ste zabudol «Katolícky kňaz», ako behal Skyčák za Kristóffym, freimaurerom? Alebo už ani to neviete «Katolícky kňaz», ako národnári: Hodža, Blaho, Skyčák verejne ohlasovali a kde-tu aj držali ľudové shromaždenia s Deziderom Bokányim, Jakubom Weltnerom a s inými socialdemokratickými židákmi, ktorí by chceli zničiť náboženstvo kresťanské. Či teda nie národnári spojení sú verejne s najväčšími nepriateľmi našej cirkve? Toto sme vám museli povedať «Katolícky kňaz», lebo tak sa nám zdá, ako by ste už boli ztratili zrak, že toto verejné bratrickovanie sa národnárov so židmi, socialdemokratmi a freimaurermi nevidíte. Ostatne hlava «Kresťana» nech vás ani najmenej nebolí. Nevyschne on, lebo nemá k tomu príčiny. Prvej vyschnú «Ľudové Noviny», najmä keď celkom vystanú americké dollare, čo — podľa našej mienky — dlho trvať nebude, lebo ľud sa už oči otvárajú.

Hodža a Jednota katolíckeho ľudu.

I do tejto najnovšej ustanovizne katolíckej zadrapil sa už «Slovenský Týždenník». Píše tam v poslednom čísle ktosi takto: *«Celý svet vie, že maďarská ľudová strana zneužíva náboženstvo ľudu na svoje ciele».* No, uspokojte sa len teda pánovia od «Slovenského Týždenníka». Nevie to celý svet, lebo to ani nemôže vedieť preto, pokiaľ je to len vymyslenina a vymysleninám celý svet nikdy na lep nesadne. Vedia a píšú vždy o tom len tie židovské a socialdemokratické noviny, ktoré vy tak verne odpisujete. O zneužívaní ľudu budeme sa shovárať druhý raz.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Z CUDZOZEMSKA.

Zavraždenie portugálskeho kráľa a jeho syna.

Portugálsky kráľ *Karol I.*, jeho manželka *Maria Amália* a dvaja jejich synovia, dedič trónu *Ludvik* a mladší syn *Manuel* dňa 1. februára viezli sa o piatej hodine podvečer z letovníka Villa Viciosa do hlavného mesta Lissabonu. Hintov kráľovskej rodiny ako sa v Lissabone obrátil do Arzenál ulice, obstali ho ozbrojení ľudia, vytiahli z pod kepeňov karabíny a začali do kráľovskej rodiny srielať. Kráľa a dediča trónu zavraždili. Mladší syn kráľa Manuel a kráľovna sú ľahko ranení. Z vrahov troch policaj usmrtila, viac sto ľudí zatkla. Vrahov najali politickí agitátori. Portugalský trón nastúpil mladší syn zavraždeného kráľa pod menom *Manuela II.* Zavraždeného kráľa a dediča trónu pochovávajú dňa 10. februára.

K našemu vyobrazeniu.

Význam vyobrazenia v terajšom čísle vykladá nám evanjelium sv. Matúša nasledovne: «Keď bol (Pán Ježiš) vstúpil do Kafarnauma, pristúpil k nemu stotník, prosiac ho a rieknuť: Pane, služobník môj leží doma ťlakom porazený a ťažko sa trápi. I pravil mu Ježiš: Ja prídem a uzdravím ho. A odpovedajúc stotník, riekol: Pane, nie som hoden, aby si vstúpil pod strechu moju, ale len riekni slovo a uzdravený bude služobník môj. Bo i ja som človek pod mocou iného postavený, majúce pod sebou vojakov a poviem tomuto: Id a ide a inému poď sem a pride a služobníkovi môjmu: čiň to a učiní. Slyšiace to ale Ježiš, zadivil sa a idúcim za ním riekol: zaiste pravím vám, nenalezol som tak veľkej viery v Izraeli. I riekol stotníkovi: Id a ako si uveril staň sa tebe. A uzdravený je služobník jeho v tú hodinu». (Ev. sv. Mat. 8, 1.)

BESEDNICA.

Najväčší poklad je viera.

Kto má vieru, je bohatým aj v chudobe. Kto viery nemá, chudobným je aj pri najväčšom bohatstve. Najdrahším pokladom kresťana je pevná viera. Kto odhodí od seba vieru, nenajde za to vynáhradu, čo by obsiahol hoc ak veľké bohatstvo. Že je tomu tak, uvidíme z nasledujúcej udalosti.

Jedon priemyselnický tovaryš šiel z Kremnice do Mikuláša. Od siedmeho roku bol sirotou. Meno jeho bolo Pavel Gombár a po rodičoch nezostalo mu iného,

iba jedon malý domček. Palka jeho striná vzala do opatery, a keď vychodil nižšie školy, dala ho na stolárstvo, lebo stolárom bol aj jeho nebohý otec. Keď sa vyučil, majster ho chcel aj ako tovaryša u seba zadržať, mladík ale vzal si do hlavy, že pôjde sveta skúsiť. Takto sa dostal do Mikuláša a našiel si miesto u Antona Bolečného, prvého to stolára.

Keď tento prečítal vysvedčenie a robotnícku knižku mladého pomocníka, zamračil sa.

— Ste katolík? — pýtal sa nevrle.

— Áno, aj moji rodičia boli katolíkmí, — odpovedal mladík.

— Prijmem vás, ako som vám už aj povedal, len vás musím napomenúť, že viac musíte dbať o rebotu ako o modlitbu. Ja len usilovných ľudí potrebujem. Dostanete 2 koruny denne. Ak sa vám páči, zostaňte u mňa.

Palko zostal, mysliac si, že keď ho majster zkusí, popraví mu plat.

V dielni Antona Bolečného pracovalo osem pomocníkov, a to samí luteráni, bo on nenávidel katolíka. Keď aj prijal takéhoto, len dotedy ho trpel, kým sa mu ne-trafil luterán. Anton Bolečný stolárskemu remeslu vyučil sa u svojho otca, ktorý prišiel z Rimavskej Soboty do Mikuláša. Tu si vzal za ženu dievku Martina Škulavého, tiež stolára, ktorý mu odovzdal celý svoj obchod, len to žiadal od neho, aby prestúpil na luteránsku vieru. Bolečného zaslepil majetok, ktorý obdrží, zaprel vieru svojich rodičov a zostal luteranom. No stolárčina dobre šla a Bolečný očividome bohatnuť. Nuž ale neminul ho trest Boží. Veľký hriech zpáchal, keď zanechal katolícku vieru. Mal sedmoro detí, šesť z nich jedno po druhom odumrelo už v tom veku, keď mohol mať z nich radosť, a len najmladší, nám už známy, Anton zostal na žive. Po smrti otcovej on prevzal stolársku dielňu ako samostatný majster. V tom čase, keď Palko Gombár vstúpil uňho do roboty, bol vdovcom a dosť majetným a vážnym občanom. Mal dva pekné domy, viac jochov zeme a bol údom mestského výboru. Manželka jeho asi pred troma rokami zomrela. Zostalo po nej jedno pätnásťročné dievčatko menom Helenka. No, nebolo na nej nič neobyčajného mimo dvoch pekných očí. Hoc aj nebola vychválenou krásou, ale mala predsa také vlastnosti, ktoré vynahradily chybujúcu jej krásu. Bola usilovná, prívetivá, múdra, skromná a šanoblivá. No a keď dodáme k tomu veľké veno, ktoré čaká na ňu, tak môžeme byť istí, že veru nezostane pod vencom.

Palko Gombár už bol tri mesiace u Bolečného bez toho, žeby ho bol odpravil, hoc za ten čas už päť luteránskych pomocníkov hľadalo uňho zamestnanie, ba čo viac, ešte mu aj plat popravil o dvanásť korún. Lež malo to aj svoju príčinu. Palko totiž pracoval za dvoch pomocníkov a práca jeho bola taká, že ju majster mohol aj na výstavu poslať. Najmä v kreslení a rezbárčine prevýšil všetkých ostatných pomocníkov. Chýr o ňom rozniesol sa a Bolečný toľko roboty dostal, že ju nestačil skončiť. Preto držal Palka. Rád ho mal, lebo on

bol mladík na mieste, len to jedno sa nepáčilo majstrovi, že v celom dome Palko je katolíkom. Umiel si teda, že he obráti na luteránsku vieru. Jednúc počal s ním takýto rozhovor:

— Vy ste neobyčajný mládenec, že nechodíte do krčmy. To sa mi páči. Aj to je pekne, že v nedelu a vo sviatok do kostola chodíte, ale to jedno nerozumiem, prečo chodíte tak často k spovedi? Načo je to? Veď nemáte žiadnych hriechov.

Palko s počudovaním pozrel na majstra, a poneváž mu nemohol povedať: čo vás do toho, tak odpovedal:

Inokedy spomenul svojho otca za príklad.

— Pozrite, — povedal, — aj môj otec bol katolíkom, lenže k ničomu nevedel prísť v tejto viere. Jak náhle ale zostal luteránom, šťastie sa mu usmievalo. Aj ja len luteránstvu môžem ďakovať za to, čo mám. Tu v Mikuláši neradi vidia katolíkov. Vy by ste tu mal veľmi peknú budúcnosť, keby ste k nám prestúpil. Ja vám budem na veľkej pomoci, až ma poslúchnete. Viete že mám aj dievča. No, no mladý človek...

— Pán majster, prosím vás, dajte mi pokoj s takými rečami. Ja som sa katolíkom narodil, bol by som

Ježiš a kafarnaimský stotník.

— Tak ma učili k tomu doma. Tak to žiada cirkev katolícka a tak to žiada aj moje dušné spasenie.

— Veď áno, — povedal majster, — ale hľadte, v tej vašej viere je veľa zbytočného. Tie príkazy nikto nenie vstave zadržaf. Už naša viera je o mnoho lepšia a ľahšia, lebo my len to veríme, čo Ježiš nariadil. Človek len Pánu Bohu je zodpovedný a nie hriešnemu kňazovi.

— Ja sa Pánu Bohu spovedám, — odpovedal mu Palko, ktorého už počal mrzeť nemilý rozhovor.

— No, viete, Martin Luther bol veľkým apoštolom a ani tí nenie sú poslední Iudia, ktorí prijali jeho učenie.

Bolečný myslel, že s týmto volačo veľkého povedal, ale cítil, že úmysel svoj neprevedie tak ľahko, lebe že je Palko pevný vo svojej viere.

ozaj ledaktom, keby som zaprel tú vieru, ktorú moji rodičia tak verne vyznávali. Nie, to ja nikdy neurobím! Tolko peňazí nenie na svete.

— Ej, ej, ale hrdo vyprávate! Veď snád len nechcete povedať, že je vaša viera lepšia, ako naša? Aj naša viera vás spasi. A možno, že aj Pán Boh radšej má luterána, ako katolíka.

— Ja som sa ale to učil, — odpovedal Palko, — že je len jedna opravdová cirkev, a to rímsko-katolícka, a že človek len v tejto najde spásu.

— To neverte! To nemôže byť! Luther inšie učil. Nuž ale vy ste človek krutý, nebudem sa dohadovať s vami.

Bolečný bol ukrutne nahnevaný, že ho Palko už druhý raz zahaňbil, preto mu dal pokoj.

(Dokončenie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Rekviem za dediča trónu Rudolfa. Dňa 30. januára predpoludním z príležitosti 19. výročitého dňa smrti dediča trónu Rudolfa v kaplnke sv. Štejana v budínskej kráľovskej palote odbyvalo sa rekviem. Na smútočných službách Božích prítomný bol uhorský nádvorník gróf Ludvik Apponyi, ďalej úradníci nádvorného úradu, kapitanát hradu, darabontská telesná stráž, garda a celé dvorné osobníctvo. Rekviem za veľkej assistencie kňazstva odpravoval opät farár Karol Kanter a v peknej modlitbe modlil sa za dušné spasenie nebohého kraľoviča. — Z Viedne oznamujú: Z príležitosti výročitého dňa smrti korunného princa Rudolfa nemecký veľvyslanec Csirsky na rakev dediča trónu osobne položil utešený venec, na ktorého stužke skvie sa litera «W», nad ňou nemecká cisárska koruna. — Z Berlína oznamujú: Z príležitosti výročitého dňa smrti dediča trónu Rudolfa cisár Vilhelm navštívil rakúsko-uhorského veľvyslancu Ladislava Szögyény-Maricha a z tejto príležitosti odený bol do uniformy poľného zbrojmajstra spoločnej armády. Cisár, ktorého veľvyslanec, jeho manželka a dcéry víтали v schodišti paloty veľvyslanectva, takmer za jednu hodinu bavil sa u veľvyslanectva. — Jeho veličenstvo kráľ na radu lekárov tohoto roku po prvý nenavštívil kriptu kapucínov vo Viedni.

Pozdravenie arcikniežaťa Fridricha. Právomocenský výbor mesta Prešporuku minulé dni vydržoval valné shromaždenie, na ktorom uzavrel, že v prípise pozdraví arcikniežaťa Fridricha a jeho manželku arcikňažnu Izabellu z príležitosti zaslúbenia ich dcéry arcikňažny Henrietty. Prípis odovzdala deputácia. Mladuche mesto poslalo tiež prípis.

Dobrodružstvo španielskeho kráľa. Z Madridu sdelujú, že španielsky kráľ Alfons pri poslednej dvornej polovke prežil zaujímavé dobrodružstvo. Keď totiž kráľ s kniežatom Tarancom bol na postriežke na úbočí jedného vrchu, odrazu stál pred nimi jeden medveď. Medveď rovno na kráľa chcel sa vrhnúť, ktorý ale medveďa znamenite namiereným výstrelom prijal. Macko zdanlive zastrelený sgúlal sa do doliny. Kráľ a jeho sprievodca pospiechali za medveďom. Keď prišli ku nemu, medveď znova napadol kráľa, lebo ešte žil. Kráľ rýchle odskočil a medveď následkom veľkej ztráty krvi nevedel ho nasledovať. Tento okamih knieža Tarancon použil a medveďa zastrelil.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie dňa 2., 3. a 4. februára vysvätil v kaplnke sv. Michala deväť bohoslovcov za kňazov a ešte dňa 4. februára popoludní odcestoval do

Budapešti na konferenciu osvieteného sboru biskupského. Táto konferencia vydržovala sa dňa 5. februára vo veľmi vážnych záležitostiach cirkevných a školských. Osvietený pán biskup poslal jeho excellencii pánu Štefanovi Rakovszkymu veľmi krásny prípis z príležitosti slávnostného shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu a slúbil i v mene svojho duchovenstva najvýdatnejšiu podporu v záujme tejto novej ustanovizne katolíckej. — Ján Mörk, veliteľ vojanského pluku košického dňa 30. januára dal prvý fašiansky obed, na ktorom účasť bral aj osvietený pán biskup. — Karol Égly, kňaz praemonštratský a profesor fyziky dňa 30. januára začal svoje prednášky o elektrických lúčach v katolíckom autonómnom kruhu. V tom istom kruhu bol pred tým zábavný večierok, ktorý sa veľmi dobre podaril. — Michal Zimányi, kňaz praemonštratský a profesor dňa 30. januára držal v kresťansko-sociálnom spolku prednášku o pijatike a jej hrozných následkoch. — Emil Sebeczky, profesor bohoslovie v spolku kresťansko-sociálnych robotníkov držal prednášku dňa 5. februára. — Štefan Besseney, farár z Monoku, dostal od grófký Heleny Somogyi, ako patrónky praesantu na faru S.-Ujhely. Toto vyznačenie dostalo sa mužovi v každom ohlade veľmi zasluženému. Je aj zapotreby, aby v hlavnom meste stolice zemplínskej účinkoval duchovný horlivý k pozdvihnutiu ducha katolíckeho a k prevedeniu veľkého diela kresťanskej reštaurácie. Daj mu Boh sily.

Chýry zo Spiša. V obci Vereshegy (predtým Porács) 6 ročná haviarska dievčinka, menom Ilona Vojtilla vypila živé striebro, následkom čoho hneď zomrela. — Náš osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy do Mafašoviec 45 ročného Michala Majercsáka, farára vo Viderniku, rodáka z Malého Slavkova pri Kežmarku, vymenoval za farára. Mafašovania, pretože počas štyroch mesiacov si od pána biskupa kandidovaných päť kňazov z hriechnej hlavatosti ani jedného nechceli vyvoliť, podľa cirkevného práva ztratili svoje volebné právo. Tak sa zdá, že túto vzburu dvaja nesvedomití vysvätení sluhovia cirkve, ktorých mená nechceme tu podať, zapríčinili. Zvedaví sme, ako sa títo ospravedlnia pred prísnu súdnou stolicou Božou! — Lubickú a hranovníckú voľbu stoličných výborníkov zničili. Nová voľba bola dňa 30. januára. Výsledok volieb je nám ešte neznámy. — V Podhradí tamojší všeobecne vážený a účinný rim. kat. učiteľ Ján Holecký v 25. roku života svojho zomrel, 6 rokov bol učiteľom. — V Markušovciach vyvolili za rýchtára na miesto Michala Hamráka, ktorý po mnohoročnom rýchtárovaní zadakoval, Michala Fabiana. V Šmeksi bolo do 15. januára 251 zimných hostí a v Tátralomnici do 17. januára 228. — Ján Mihalik, farár v Matejovcach pri Spišskej Sobote pre porušené zdravie z úradu zadakoval. Konkurs je do 15. februára vypísaný. — Ján Lipseš, administrátor mafašovský je do Vidernika za správcu fary poslaný. — V Batizovcach pri Poprade, na povzbudzovanie tamojšieho horlivého rim. kat. farára sa nedávno 85 dospelých ľudí a 114 dieťok zrieklo na jeden rok besnej diabolskej pálenky.

Velká je úfnost, že ten pekný príklad ešte aj viacerí nasledovať budú! — V Lackove dňa 19. januára jeden tulák menom Pavel Hudák, rodák zo Šarišskej Paloče, následkom porazenía srdca náhle zomrel. — V Malých Lapšoch v Magure dňa 28. januára v noci jeden dom s gazdovskými staviskami na popol zhorel. Nič nebolo assekurované. — V Levoči dňa 24. januára jeden plný voz prešiel Štefanovu Jurčikovú, ktorý jej jednu nohu zlomil aj na hlave utrpela nebezpečne ťažké rany. — Dňa 27. januára hodne sňahu napadlo, už sme sa tešili, že bude dobrá sanica, už sme sa aj začali vozit na sánkach, lenže naša radosť veľmi krátko trvala, lebo druhého dňa okolo poludnia nastalo také teplo, že na cestách skoro úplne všetek sňah zmiznul.

Chýry zo Šariša. *Prešov.* Katolíci grécko-katolíckeho náboženstva odbavovali dňa 14. januára nový rok, z ktorej príležitosti úradníctvo: štátne, stoličné a mestské ako aj popredné obyvateľstvo vo veľkom počte navštívili jeho exellenciu grécko-katolíckeho biskupa dr. Jána Vályiho a predniesli mu blahoželanía k novému roku. — Katolícky kruh Rákócziho vydržoval dňa 19. januára muzikálny, zábavný večierok vo veľkej dvorane pri nápadne veľkom počte obecenstva. — Rudolf Selinger začal dňa 18. januára divadelné predstavenia električné s prednáškou najvýznamnejších udalostí celého sveta. — S dovolením ministra obchodu začaly sa prednášky ku ďalšiemu vzdelaniu priemyselných majstrov a budú ich držať do konca mesiaca. — Spolok invalidných robotníkov vydržoval dňa 2. februára peknú zábavu. — *Bardijov.* Katolícky čítací kruh dňa 2. februára vydržoval zábavu s divadelným predstavením. — *Kisszeben.* Choroba sarlach tu ešte vždy zúri, v niektorý deň udajú sa aj dva smrtné pády. Štátna škola vzdor tomu ešte vždy nenie zatvorená. — *Topolyhanusfalva.* V tejto obci od nedávna zúri choroba týfus, ľud vzdor tomu vo veľkom počte prítomný bol na sv. missiach v Nyársardove. — *Girált.* Ferdinand Huszovszky, cisársky a kráľ. nadporučík, zasnúbil sa so slečnou Lolou Berzeviczy, dcérou Rudolfa Berzeviczy, tunajšieho hlavného slúžneho. — *Singlér.* Jozef Zajacz, rodák zo Zborova, paholok prešovský u Ondreja Jakubek, viezol sladovinu, v ceste postál pred jednou krémou, dal sa piť a povadil sa pri pijatike s druhými korbeľmi v kréme, ktorí ho naskutku zavraždili. Vrahov zatkli. Hľa, tu zase nové nešťastie, aké zapríčiňujú krémy a pálené. — *Livozsén.* Peter Bencsilla prišiel domov z Ameriky a doniesol so sebou dosť hodne peňazí. Jeho žena, otec a matka ulakomili sa na tie peniaze a zavraždili ho. Vrahov zatkli, ktorí už aj vyznali svoj zločin. Lakomosť je jedon zo 7 hlavných hriechov, hľa, ak ďaleko môže doviezť ľudí diablovej oddaných. — *Kijov.* Po smrti Michala Havran pozostali jeho domáci nazdávali sa, že chodí domov strašiť. Ako sa osmelili, naďapili na jednu cigáňku, čo ich strašila a ubili ju tak, že jej prejde chuť ešte ďalej ľudí strašiť. — *Bányavölgy.* Maria Gajdoš ukladala svoje deti spať, pri čom sama zaspala. Od sviečky chytilo sa rúcho jej dvojročného dievčata a to aj naskutku zho-

relo. Matka to ani nezbadala a spala tak tuho, že ju susedia len horko-ťažko zobudili. — *Nyársardó.* Velební otcovia lazaristi Jozef Bathora z Piliscsaby a Jozef Beran z Viedne dňa 19. januára začali a 26. zakončili tu sväté missie pri veľkom počte a k veľkému duševnému prospechu veriacich. S tým v okrese zabinovskom, vynímajúc 3 farnosti, už všade byly vydržované sv. missie, onedlho budú znovu vo dvoch farnostach. — *Hevartó.* Tunajšiu hutu na sklo, od viacej rokov zanedbanú, odkúpili traja obyvatelia bardijovskí a onedlho začnú v nej pracovať.

Chýry z Oravy. Ján Koválik, obľúbený trstenský podsudca, pod jedným zostal i supplensom pri námestovskom sudcovstve. Živ ho Boh! — Jozef Cillaghy, oravský nadžupan, vymenoval Ondreja Schelling, námestovského slúžneho za. slúžneho do Tvrdošína a novozvoleného Bélu Kemény za slúžneho do Námestova; Albína Vilček, čestného slúžneho v Trstenej, ale preložil ku oravskej sirotskej vrchnosti. Nazdar všetkým! — V Hornej Orave dvaja kommissári stoličných ciest: Ondrej Machaj z Jablonky a Ján Sárnyai z Podsázný do penzie idu. Machaj 30 rokov, Sárnyai ale 26 rokov slúžili a to verne. Penzia im v odpočinku dobre padne. Kto že budú ich nástupci? Dľa spravodlivosti mali by byť len Hornooravci. — Oravská železničná drahá nemá dosť lokomotívov. I zmlovala sa nad ňou prešovsko-bardijovská železničná dráha, požičajúc jej jeden-jediný lokomotív. Aspoň jeden. Lepšie dačo, ako nič. — V Novoty «Jednota katolíckeho ľudu» (Katholikus Népszövetség) zavitala s Pochválen. Toto je prvá obec na celom oravskom území dotyčno Jednoty katolíckeho ľudu. Nuž a kde je Kubín, Námestov, Tvrdošín, Trstená, Bobrov, Jablonka, Rabča, Zázrivá, Pucov, Podvilka, Malatiná, Ústie atď.? Zdáliž by zaostaly? Hore sa v pred! — Trstenský konzum na vidomoči kvitne. Kým v inších sklepech vo dverách vyzerajú, či dakto ide, príjde si niečo kúpiť, v honzume nestačia vážiť, merať a dávať. Pochvala patrí zato dp. farárovi Zajákovi a Zendkovi. Zišly by sa kunzumy do Ljesku, Čimhovej, Hladovky, Chyžného, Jablonky, Lipnice, Zubrice, Podvilka, Peklínika i do Ústia. — V Jablonke má sa onedlho apátka otvoriť. To je už veru na čase! — Augustin Hortobágyi, pomocník kráľ. školdozorec je od ministra kultu a výučby vyslaný ku všetkým, tak náboženským (konfessionálnym) školám, ako i obecným školám za vizitátora, aby dozeral na to, ako sa v tých školách zadosťučinuje tomu najnovšiemu z r. 1907. 37. zák. paragrafu, ako i pod č. min. 76.000 vydaným Úpravám. Páni učitelia nech teda dávajú pozor a školské stolice nech odhodí všetko z cesty k zadosťučineniu. Teda len pozor! — V Zubrohľave je obecná škola už len tri kroky od zoštátnenia. Smutné je to, keď sa občania neobzru o svoju školu a ešte smutnejšie je, že nechcú oratovať to, čo je možné. — Vo Vyšnom Kubíne išiel triezvy Pavlik na pohreb. Po pohrebe ale «na kare» tak zapomenul na seba, že nadmieru vypil toho páleného, ktoré sa v ňom zapálilo a jeho životu koniec urobilo.

Tak to býva: «jaký život, taká smrť; komu slúžiš, ten ta vezme». Koľkí ľudia už tak iste pochodili? Toho si ale volákosi nič nevšímajú tí pijaci. Tá pijatika ročíte o stovky a stovky prináša tých najlepších gazdov a vykope im predčasný hrob. Keby nepijali, mohli by ešte roky a roky slúžiť Bohu a živiť svoje rodiny. — V Bobrove jedného robotníka pri vyvážaní dreva jeden kus stromu tak búšil, že hneď tam vypustil svoju dušu. Naozaj človek nezná, kde a ako ho navštíví smrť. Veď nič to, keby sme len boli vždy pripravení k šťastlivej smrti a hotoví kedykoľvek oddať ducha svojho do rúk Božích.

Výbuch dynamitu. Z Prešporuku oznamujú: V Devínskej Novej Vsi Štefan Perčovič, dozorca kamennej bane tieto dni večer na svojom byte ohrieval zamrznutý dynamit pri ohništi. Medzi tým jeden dynamitový nábiotok odrazu vybuchol. Výbuch Perčoviča a jeho manželku usmrtil a nebezpečne ranil jedného obyvateľa, ktorý bol u Perčovičov práve na návšteve.

Zabilo ho brvno. Dňa 25. januára v Dolných Našticiach (stolica trenčianska) shadzovali brvná z voza. Keď brvno s predku shodili, zadný koniec tak nešťastne šľahol jedného chlapa po väzoch, že nešťastný človek naskutku zomrel.

DOPISY.

Zo Spišskej Magury.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Krestane».

Zase môžem dačo radostného z nášho kraju cteným čitateľom «Krestana» sdeliť.

Obec Repiszko, v ktorej len 569 duší jest, minule na oslovenie svojho, v Jurgove sídliaceho dekana-farára a škôldozorcú Antona Kubaszáka 14 tisíc borún odhlasovala na druhú stavať sa majúcu rímsko-katolícku školu, aj k tomu sa zaviazali statní občania, že dajú aj potrebné kurivo. Veru mnohé bohaté katolícke obce by si mohli od tých — v neúrodnom vrchovatom krají, veľmi blízko Vysokých Tatier bývajúcich — vznešeného srdca ľudí príklad vziať! Sláva, na stokrát sláva tým opravdove verným katolíkom! Len s takouto obetivosťou si môžeme ratovať svoje katolícke školy!

Aj tú pre nás katolíkov radostnú novinu oznamujem, že tak sa zdá, ako by v našej Magure krestania pomaly vytískali židov z krčiem. Jasnáhle vyjdeme od Slovenskej Vsi na sám vrch Magury, už nás krestanský krčmár víta. Tamojšiu podolínsku krčmu síce ešte v lete

istý Ondrej Derma, katolík zo Starej Vsi vzal do prenájomu. Pydporujme ho! Keď zanechajú vrch, do prvej doliny, do Relova prideme, zase nás obecna krestanská krčma čaká s krestanskou krčmárkou. Po polhodinovej ceste zajdeme do Hanušoviec, kde už na druhý rok je spolková krestanská krčma. Tam odtiaľ kone lepšie poháňajú, asi za pol hodiny cez Mafašovce do centrumu Magury do Starej Vsi prideme, kde si — keď sme dobrí a dôslední krestania — len v Slovíkovom katolíckom hostinci odpočinieme, kde dobrý nápoj a chutné jedlo dostaneme. Okrem tých spomenutých krestanských krčiem je ešte — nakoľko ja viem — v Kacvine krestanská spolková krčma, v Jazersku jedna a vo Vyšních Lapsoch dve privátne krestanské krčmy.

Hľa, predsa len napreduje tá naša opovrhnutá Magura; nech to preukážu iné kraje Spiša, alebo celých Horniakov.

Milí krajan'a, keď si už chcete či musíte dakedy dačo vypiť, podporujte krestanských krčmárov! Držte sa toho hesla: «Svoj k svojmu!»

Už som chcel na poštu dať predošlé riadky tohoto dopisu, keď mi doletel ten radostný chýr, že v Nedeci, kde doteraz málo čo čítali, teraz gazdovia následkom horlivého povzbudzovania svojho duchovného, už tiež začínajú uznávať veľkú vážnosť katolíckej tlače. Dôkazom toho je, že toho roku má tam «Krestan» 17 predplatiteľov, sväto-vojtešských kalendárov sa minulo 70 a Spolok sv. Vojtecha má už dvoch údov; úfať sa dá, že aj do tohto veľmi užitočného spolku o krátky čas čím viacerí sa prihlásia. Dobrú cestu ste nastúpili milí Nedečania, len kráčajte na nej ďalej! Nedečania, nakoľko magurské pomery poznám, predišli s novým rokom v tej veci nejednu magurskú obec. Hore sa aj ostatné obce, nedajte sa zahaňbiť! Keď už o Nedeci je reč, za povinnosť si držím spomenúť i to, že je tam i jeden krestanský sklepník a spolu mäsiar, menom Kopacka. Nedečania podporujte ho, kupujte uňho, hriechom by bolo, keď by ste ho nechali v ťažkom zápase s krivonosmi, ktorí ako kobyľky obsadili vašu úbohú obec, zahynúť.

S krestansko-ludovým pozdravom.

Bojovník krestanských pohybov.

***

Od Rypnian.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krestane».

Ešte nech kto povie, že sa doterajšia vláda nestará o chudobu. Dľa najnovšieho zákona sluhov sú gazdovia povinní za sluhu školskú daň platiť; keď sluhovi zomre dieťa, pán mu musí aspoň 10 korún dať na pohrbné trovy; keď zomre dospelý úd rodiny sluhu, pán musí k trovám prispieť aspoň 20 korunami. Pán nemôže rozkázat sluhovi, aby v nedeľu do tarchy, nákladného voza zapriahol a keď by chcel sluha zapriahnuť, musí mu za to pán osobitne platiť. No, poriadny sluha nebude mu

za peniaze v nedeľu robiť takú tvrdú prácu, ku ktorej ho nenúti zákon; lebo však ten sluha, bárs je sluha, nesmie zabudnúť, že aj dušu má. Tedy dakoľko groší, liter pálenky nestrhne z nôh poriadneho sluha v tomto ohľade. Aj sluha má hodnotu ľudskú a kresťanskú. Čo človek potrebuje sluha pre telo odpočinok; čo kresťan potrebuje sluha v nedeľu občerstvenie duše. Ani sluha nesmie zabudnúť na slová sv. Písma: «Čo osoží človeku, keby aj celý svet získal, pritom ale na duši škodu utrpí». Že máme nový služobný zákon, to sa môže ďakovať vplyvu kresťanskej ľudovej strany, ku ktorej my Rypňančania, čo čobri kresťania patríme a patriť chceme až do smrti. S Bohom!

Josef Nebojsa.

***

Lechnica (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie týchto mojich riadkov, v ktorých dávam na vedomie ct. čitateľom «Kresťana» smutnú novinu, pochodiacu z pitia pálenky.

V Lechnici dňa 19. januára opití trenčianski robotníci z pily v Jordancu, tamojšiemu mládencovi Jozefovi Hanzel s kolíkom kosť rozštiepali na nohe. Hľa, tak obstojí, kto sa mieša medzi pijakov! Takým ľuďom treba vyhýbať na všemožný spôsob. Takýmto spôsobom v kréme pri pijatike zasvätia každú nedeľu tí celkom zanedbaní tamojší trenčianski robotníci. Žiaľbohu nikto sa ich nezaujíma! Ich úbohé deti tiež neidu do školy, trebárs by im blízko bolo do Lechnice, lež rastú bez bázne a kázne a od svojich rodičov sa tiež ničomu dobrému naučiť nemôžu.

Bože, smiluj sa nad tými poľutovania hodnými a opustenými trenčianskymi robotníkmi tej pily a vzbud človeka, ktorý by ich upravil na pravú cestu a aby sa zriekli pitia pálenky.

Dobreprajúci.

***

Ústie (Orava).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom oblúbenom «Kresťane».

Po Orave bolo ticho a naraz neočakávane vybušilo pohoršenie. Najprv v Námestove, za Námestovom v Jablonke a na konci v Ústí. V zapovedaný čas, pred sviatkom sv. Troch Kráľov, na týchto troch miestach vydržovali sa bále, hlučné muziky s tancom spojené. Teda práve v taký čas, keď je prísne zakázané skrze príkaz cirkevný — hlučné muziky a tance vydržiavať.

Nenie tomu ale ani div, veď zariadili to takí, čo ešte nemajú dobre vykysnutý rozum. A účasť brali tí, čo riadne nosia meno: «ľahkí kresťania». Len to je zle, že na to musí hľadať ten dobrý katolícky ľud, áno ten neintelligentný. Tak šliape nohami príkazy cirkevné tá takrečená inteligencia. Čo by mali prví byť v rade bojujúcich za zásady cirkevné, žiaľbohu, nie sú ani aspoň ostatní.

Tie muziky s tancom riadne si usporiadali na ten

čas, keď sa židovský šábés skončil a zábavky trvaly až do bieleho rána. Potom už keď by boli mali ísť v nedeľu, v nový rok i na Tri Krále na sv. omšu do kostola — najtuhšie spali. No, či sú to nenie ľahkí súkenníci?

Keď pospolitý katolícky ľud takúto neverou nasíaknutú intelligenciu vidí, či nemá príčiny vyvolať: «Keď to slobodno tým, prečo by malo byť zakázané práve len nám?» A naozaj pospolitý ľud si už moc neslušného dovoľuje, vidiac a učiac sa od svojej vlastnej katolíckej intelligencie.

Kde že tak zajdeme, keď to tak pôjde i naďalej? Jako to bude vyzerať, keď sa neprikročí k náprave. Či niet dosť biedy po našej Orave? Zdáliž máme Boha k tomu nútiť, aby on ešte väčšiu biedu na nás dopustil? Alebo keď tým — tam tancujúcim a sa až do svitu zabávajúcim — je už tak dobre, myslia že je každému dobre? Alebo si myslia, že keď im je viera nepotrebná, že ju nepotrebuje ani pospolitý ľud?

Áno, môžem povedať zo skúsenosti, že ten pospolitý katolícky ľud má väčšiu vieru v jednom Otčenáši, než tí v tisíc Verím Boha.

Kde niet viery, tam sú zábavky, veselosti bez miery.

H. Katolík.

«Kráľovna Sv. Ruženca».

Nejeden čitateľ tohto «Kresťana»-a zná mesačné sošity pod horeudaným menom vychádzajúce z rúk Štefana Pironcsák, tit. kononika a farára v Jablonke (Orava). My sme ich už neraz odporúčali. Veď sú toho skutočne i zaslúžené a hodné.

Dvadsať rokov je hodný kústik v ľudskom živote. Jak hodný kus ale je to v živote jedného katolíckeho — a to ešte slovenského — časopisu! Tolko rokov má už «Kráľovna Sv. Ruženca». My «Kresťana»-a máme len pätnásť rokov, ale sme naozaj pocítili, jak ťažká a namáhavá to práca — tá spisovateľská — na poli slovenskom. A sme len politický časopis. No, ale jak ťažká práca je to jeden náboženský časopis riadiť. Boh je ale mocný, všemohúci!

Na počiatku XX-ho ročníka «Kráľovnej Sv. Ružeoca» dvihame hlas svoj k Tomu, ktorý všetko riadi a zachováva, k Bohu: Bože, zehnaj «Kráľovnej», by jej ovocím bolo: naša krajina opravdivou marianskou krajinou.

Ku «Kráľovnej Sv. Ruženca» ale voláme: Kráčaj i naďalej po započatej ceste a vytrvaj až do konca, aby všetci tvoji spasení boli.

Boh s Tebou!

Rozmary a žarty.

V hostinci.

Jedneho kňaza, ktorý sa v hostinci kostoval, stolová spoločnosť so všeliakými štiplavými poznámkami chcela hnevať. Konečne povedal jeden jeho známi:

— Velebný pane! Prečo trpíte také reči?

Kňaz ale celkom spokojne odpovedal na to:

— Už som na také reči privyknul, však som kaplánom v dome šialených.

Žalúdok husárskeho strážmajstra.

Husársky strážmajster jedneho dňa šiel do krčmy a tam do polnoci sedel. O polnoci zavolá krčmára, aby ho vyplatil.

— Päť litrov vína som mal, — hovorí strážmajster.

— Prosím ponížene, sedem ste ráčil vypiť, — odvetí krčmár.

— To je cigáňstvo, to je nemožno, — hovorí kus nahnevano strážmajster.

— Ako že by to bolo nemožno, keď sa v skutku tak stalo, — hovorí na to krčmár.

— Ešte raz vám poviem, — riekne strážmajster, — že je to nemožno, lebo môj žalúdok je práve päťlitrový a keď by som aj chcel, nevliezlo by doň viac.

— To nič nemení na voci, — hovoril s falošným úsmevom krčmár. — ostatné dva litre pánu strážmajstrovi už nie do žalúdka, ale do hlavy išly.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreštan-a»!

Krajinská národná púť do Lourdes-u. Dňa 16. marca pohne sa do Lourdesu krajinského rázu púť, ktorú protektorom je osvietený pán biskup stolnobeogradský dr. Ottokar Prohászka, na čele duchovného vodcovstva stojí prevelebný a veľkomožný pán dr. Alexander Giesswein, opát-kanonik, krajinský vyslanec, podpredseda spoločnosti svätoštepanskej. Vodcovia skupín sú nasledujúci: Pre Maďarov prevelebný pán farár Franc Fehér; pre Nemcov prevelebný pán farár Jozef Pasztorék; pre Slovákov dôstojný pán dekan-farár Jozef Kompanek. Púť dľa doterajších prihlasov pohne sa na cestu v osobitnom vlaku, čo sa cez Rím domov chcu vrátiť, účastní budú vylúču u svätého otca, aby mu

z príležitosti jubiläuma blahoželania predniesť mohli. Smer púte je: Budapeš—Fiume—Venedig—Padua—Milano—Genua—Marseille—Lourdes a zpiatky Padua—Venedig—Genua— v Milane a Marseles-u pobaví sa púť 1 a 1 deň, v Lourdesi ale mešká 4 dni. — Ceny súčasťnenia: III. trieda 205 korún, II. trieda 395 korún, I. trieda 500 korún, v čom obsažené sú pobytie v hospode a zaopatrenie, Ti, čo zpiatky cez Rím zamýšľajú cestovať, rátajúc útraty pobytia 4 dni v Ríme, platia: III. trieda 250 korún, II. trieda 450 korún, I. trieda 560 korún. Podrobným programom a vysvetlením ochotne poslúžia: Prevelebný pán farár Franc Fehér, Ebed (ostrihomska stolica). Prevelebný pán farár Štefan Benyács, Csacza (stol. trenčianska) a technické riaditeľstvo: Cestovný podnik uhorskej úč. spol. (Magyar utazási vállalat r. t.) IV. Eskü-ut 3. č. a Erzsébet-körut 12. č.

Jubilárna krajinská púť do Lourdes-u pohne sa dňa 23. marca roku 1908. s dovolením prevelebnéj najvyššie vrchnosti cirkevnej, pod protektorátom a pri spolupráci osvietenej grófký Belovej Szapári a pri duchovnom vodcovstve prevelebného a dôstojného pána kanonika Alexandra Gaibla. — Smer cesty: Budapeš—Prešporok—Viedeň—Sáľzburg—Innsbruck—Maria Einsiedeln—(milostné miesto)—Genf—Lyon—Toulouse—Cette—Lourdes a zpiatky. — Ceny súčasťnenia: Z Budapešte I. trieda 550 korún, II. trieda 260 korún. Z Prešporoku I. trieda 533 korún 80 hal., II. trieda 439 kor. 20 hal., III. trieda 253 korún, v ktorých cenách obsažené sú trovy hospody a zaopatrenia po ceste. Cesta trvá asi 14 dní. Prihlásiť sa možno do 20. februára u dôstojného pána kanonika Alexandra Gaibla, Pozsony, Kapitulska ulica č. 3.

Odkazy redakcie.

P. J. V. P. Pekne prosíme len o trochu trpezlivosti. Uverejníme podistým onedlho.

P. A. P. Ďakujeme pekne za chýry a dopisy.

P. Št. H. L. Pride v nasledujúcom čísle.

P. J. Cs. Nazdávame sa, že ten pán nemal zlého úmyslu, keď to písal. Uverejníme.

P. J. K. Sz. Dopis a čiastka chýrov prídu budúce. Teraz nebolo možno.

P. B. Sz. L. Račte odpustiť, ale v tomto čísle nebolo nám možno uverejniť váš článok pre nedostatok miesta. V budúcom čísle jednu polovicu uverejnené.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Cieľ ústavu tohoto vytvárajú úžernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkám zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku pri vhodných podmienkach, o čom vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapeš, V. kerület Géza-utca 2. szam) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spolupráckovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osahu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľ sa zbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Pripadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 korún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnoverenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplätaná cena našich novín je:

na celý rok ... .. 4 koruny
na pol roka ... .. 2 koruny
na štvrt roka ... .. 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 4. februára.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 22.50—24.20, stolnobelehradská K 24.30—25.30, peštianska K 23.70—25.40, banátska K 24.30—25.10. — *Raž*: prvotriedna K 20.00—20.10, druhotriedna K 21.20 do 21.30. — *Jačmeň*: prvotriedny K 15.50—15.70, druhotriedny K 15.30—15.50. — *Ovos*: prvotriedny K 16.40—16.80, druhotriedny K 16.00—16.30. — *Proso*: K —. — *Kukurica*: Kor. 13.65—13.85. — *Repica*: K —.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	18.20	18.00	17.80	17.50	17.20	16.90	16.40
		č.	7	7½	8		
		K	15.70	14.30	8.60		

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6.50, hrubé K 6.60.

Ďatelinové semä: čistené K 175.00—200.00, lucerna čistená K 160.00—165.00 za 100 kilogr.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4.50—4.70, žlté K 5.10—5.30 za 100 kilov.

Strova: Fazuľa veľká biela K 15.00—16.50, miešaná strakavá K 12.50—13.50. — *Hrach*: nelupaný K 22.00—24.00, lupaný K 24.00—43.00. — *Šošovica*: čistená K 45.00—75.00. — *Konopné semä*: K 26.00—27.50. — *Mak*: K 83.00—86.00. — *Rasca* (kmin): Kor. 110.00—. Všetko po 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 18.50—19.00, srbské (100 kusové) K 19.50—19.70.

Lekvár: srbský K 36.50—37.25, slavonský K 56.50 do 57.25 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky kríšťalový K 39.50, fiumánsky White-Star (***) K 33.50 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 77.00 do 77.50, kockový K 79.00—79.50, žltý K 77.00—77.50 za 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 136.00—137.00, vidiecka K 000.00—000.00.

Slanina: mestská 4-kusová K 104.00—105.00, 3-kusová K 110.00—111.00. vidiecka K —. — za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanový vo veľkom K 165.00 do 165.50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 56.00—56.50.

Vajcia: prima uhorské K 96—100, podlejšie K 94 do 96 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy kŕmené K 1.36—1.44 kilogr.; kurence k smaženiu K 1.80—2.00, kurence k pečeniu K 2.00—2.90, sliedky na polievku K 3.60—4.00 za jeden pár.

Bolesti

látku, pakostnicu, malomocnosť, prechladutie, prievnom zapríčinené choroby a horúčoti istoin zastavil a vyliedil nás Fellerov Eisaffli, ručet na príbhu 5 kor. frank. Objedname u V. Eugena Feller. Stubica, Kostolná ulica 18. (to. Zahreb.) *Kazsi.*

Oznamy prijíma

administrácia

„Krest'ana“

BUDAPEŠŤ,
Szentkirályi-ul. 28/a.

Bez učiteľa, učenia bez poznania nôt m že každý na mojej „Accordeon trúbe“

Novota!

hrať piesne, tance, marše. Ku svaťbám, príležitostným zábavám vyletom atd. odporúča sa navrenej. Si oí má 10 tástiek, 20 hlasov 2 basklapy, a kostuje 1 Kus so skolou kn samočeneniu leu 2 K 50. kusy 7 K. Accordeon najtajnejš cho dorobu a s najlepšum hlasmi kus K 3.60. Rozposiela s pštovou doborkou alebo pri predbežnom zaslaí ceny

Hanus Konrád

cis. k al. dvorný líferant vývozný dom muzikálných strojov **Brux** No 1049. (Čehy).

Cenník s více než 30 0 obrazmi darmo a franco.

Koho bolí hlava

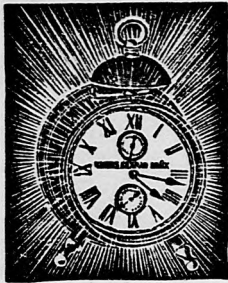
nech potrebuje Beretvás migrain pastilly ktoré za 5 minút zastavia i to najkrutejšie bolenie hlavy

Dorába Tomáš Beretvás lekárnik Kispest.

K dostaniu v každej lekárni a drogerii. ○ ○ ○ ○ ○

K dostaniu v každej lekárni a drogerii.

Najlepšie budičky **Registrovaná známka „Adler-Roskopf-Alarm“** k dostaniu len u mojej firmy.

Zárka 3 rokov na písmo.

S 1. zvonkom, ocelova kotva a zástavidlo K 3.80. — S osvetleným v noci číselníkom K 4.20. S 2. zvonkami, ocelová kotva a zástavidlo 4.40. — S osvetleným v noci číselníkom 4.80. Súbežné budič hodín 2.90. S osvetleným v noci číselníkom 3.80. Zárka 3 rokov na písmo. — S tovarom nespokojným vrátiť sa peňaze. Rozposielanie s poštovou dobičkou.

Prvá hodinová fabrika Brůx **Ján Konrád** cis. a král, dvorný liferant v Brůx č. 696. Žiadajte si moj hlavný cenník s 3000 vyobrazeniami franko a zdarma.

Bruyère drevené fajky.

Fabrikát prvej jakovosti z nepustného opravdového Bruyère dreva.

Prijemné a suché fajčenie preto čistoty a chutna, vosili parou nemá.

Vo vlašnom zlatime pľatí treba moj rozmanitý cenník s viacej než 3000 obrázkami.

Hladká hlava s veľmi zahnutým Bruyère odlejakom, pipka s rohovým koncom a s hodobným slauchom v dĺžke asi 21 cm. K 1.50. Táža fajka, lež s okruhlou hlavou rezanou z Bruyère dreva K 1.80 — Največší výber vecí k fajčeniu potrebných možno najst v mojom cenníku, ktorý sa zdarma a franko rozposiela.

Rozposiela cis. a král dvorný liferant **Hans Konrád** dom vývozný Brůx, č. 695. Čechy.

Hospodarských

robotníkov 12 do 14 mužských tiež aj 26 do 28 ženských alebo dospelých chasníkov ku každej práci polnej a dvornej schopných prýmavh sa dla kontraktu na rok 1908.

Správa veľkostatku **grófa Stolberga** v Paskove na Morave.

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa Budapest, VI., Gyár-u. 28.

Odporuča pri uplnej záruke **benzin-motore ku mlynom** a iným priemyselným podnikom, taktcež

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!!

Bez strojnika lahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými. Cieľom rozšírenia týchto strojov podáva strojom vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatin adt. O nedostyžiteľnej zvláštnosti týchto strojov podáva zpravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmo-hradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.) Cenník na žiadosť zdarma a franko.

Dobré harmoniky kor. 4.80.

Odpredaných 50.000 kusov.

Žiadne útraty cla Záruka. Zámena povolená.

Návrat peňazi.

- No. 300 3/4 10 tastiek, 2 registre, 28 hlasov, veľkosť 24x12 cm. K 4.80.
- No. 657 1/4 10 tastiek, 1 registre, 28 hlasov, veľkosť 30x15 cm. K 5.-0.
- No. 656 3/4 10 tastiek, 2 registre, 28 hlasov, veľkosť 30x15 cm. K 5.40.
- No. 305 3/4 10 tastiek, 2 registre, 50 hlasov, veľkosť 24x12 cm. K 6.20.
- No. 663 1/4 10 tastiek, 2 registre, 50 hlasov, veľkosť 31x15 cm. K 8.-.

Zárka za peknú a správnú robotu. — Rozposielanie s poštovou dobičkou. — Cis. a král dvorný liferant

JÁN KONRÁD

rozposielajúci dom hudobného tovaru Brůx číslo 697. (Čechy).

Hlavný cenník s 3000 vyobrazeniami na žiadosť každému franko a darmo.

Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem moj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 3000 obrázkov obsahuje rozličných hodin, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov. — Svajcarsko pôvodný systém Roskopf patent K 5, Registrované «orel» Roskopf nikol remontoar K 7.

I. hodinová fabrika cis. a k. dvorný doposielateľ

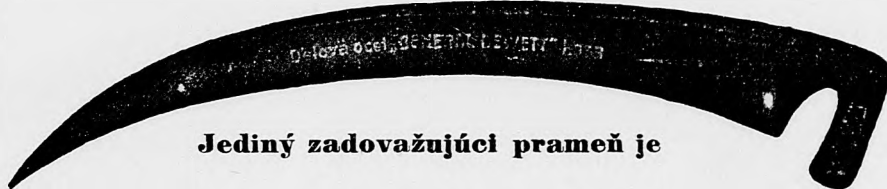
Hans Konrád Brůx No. 400 (Cesko.)

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s akou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčom stupni a prevyšuje všetko, o sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-Ě,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kós generála Devetta

Ceny kosal generála Devetta z delovej ocele sú:

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generála Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí.) Pravá novota! Vyznačená koša zťahujúcim klúčom 20 kr. «Diadal» náčinia ku nakutín, kladivko, a penka 85 kr. Amerganský brúsiaci kameň pre kosu na svete najlepši 20 kr.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzáctnú výhodu. — Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na diaľku 250—300 krokov kosiť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

jedného riadneho kosca, vykovaná a vyprobovaná zašle sa so zárukou. Preto nech si nikto do tých čias kosu neobjedná, kým si od výšmenovanej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý zdarma mu zašle.